

MAGYAR HÍR- LAP

HUNGARIA
Extern

T. Dunaposta

BUDAPEST
Postafiók 151.

* KERESZTÉNY * NAPILAP *

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T. Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Igazgató és felelősszerkesztő:
DR PAÁL ÁRPÁD

ORADEA

Főmunkatárs:
DR GYÁRFÁS ELEMÉR

Küszöbön áll a francia főváros elfoglalása

A német csapatok átlépték az Oise és Marne folyókat és több irányból nyomulnak Párizs felé

Német előőrsök a párizsi külvárosok utcáin
Spanyolország újabb lépéssel közeledett a háborúba való beavatkozáshoz

A Német Távirati Iroda összetoglaló jelentést adott ki a június 5-ike óta tartó hadműveletekről s a mai napig elért főbb eredményeket ezekben foglalja össze: 1. A német csapatok nagyjából az egész 320 kilométeres vonalon újabb 100 kilométeres mélységben hatoltak előre, átkeltek a Szajnán és Marne-én s ma Párizs külvárosai előtt állnak. 2. A normandiai kikötővárosok, nevezetesen Dieppe, Le Havre és Cherbourg ténylegesen máris kiestek a franciák kezéből s így az összeköttetés a két szövetséges között ugyyszólván teljesen el van vágva. 3. Olaszország hadbalépésével Franciaország számára megkezdődött a két fronton való küzdelem kényszerűsége. 4. Az olasz beavatkozás következtében a Földközi-tengeren át megbénult a szövetségesek hajózása.

Egyelőre az utóbbi pont érdemel különös figyelmet. Az olasz kormány a június 12-ről június 13-ra virradó éjjel aknákkal zárta el az ugynevezett Szicíliai Csatornát, a Földközi tengernek azt a keskeny sávját, amely a dél-szicíliai partoktól az északafrikai partokig terül el s így a Földközi tengert Pantelleria szigetén át a valóságban kettévágta. Ez nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy Anglia a Földközi-tengert át többé nem tud közlekedni a birodalom távolkeleti részeivel, s ami pillanatnyilag úgy Anglia, mint Franciaország számára talán még fontosabb: a Mossul-vidéki kőolaj Gibraltár helyett a Jóménység fokán át lesz kénytelen utját megtenni. Hogy gyakorlatilag mi lesz ennek a következménye, könnyű elképzelni.

De Olaszország hadbalépése s a Földközi tenger hadszíntérré levése más tekintetben is végzetesen befolyásolja az események menetét, különösen Franciaország szempontjából. Olaszország tudvalevően a legelső tengeralattjáró hatalom a világon. Hozzávetőleges becslés szerint ez idő szerint tengeralattjáróinak száma 120. A jelek arra mutatnak, hogy e tengeralattjárók tulnyomó többsége a szardíniai Oristano öböltől kezdve a Balearokon és Pityurokon át a spanyol keleti partokig sorakozott fel, s minden ok megvan annak feltételezésére, hogy ezek támaszpontokul nemcsak Szardíniát és

Pantelleriát, hanem a spanyol fennhatóság alá tartozó Malorca, Menorca, Ibiza szigeteket, sőt a kelet-spanyolországi kikötőket is használják. Am ez ténylegesen nem jelent kevesebbet, mint

Párizs válságos helyzetben

A kormány Toursból utcai harcokra szólította fel a főváros lakosságát. — A francia hadvezetőség nem kívánja védeni Párizst minden áron

Rómából jelentik: A *Giornale d'Italia* harctéri tudósítója jelenti: A német csapatok előnyomulása egész éjszakán át tartott. A német előőrsök már szerdán este egyes helyeken Párizsból 20 kilométernyire állottak.

A Toursba menekült francia kormány felhívást intézett a város lakosságához, hogy a város a végsőkig álljon ellen és a lakosság házról-házra, utcáról-utcará védelmezze a fővárost.

Berlinben remélik, hogy a párizsi lakosság nagyobb józanságot tanúsít, mint a kormány. Világos, hogy a francia kormány ílymódon szeretné kihívni a német ellenintézkedéseket, hogy befolyásolja az amerikai közvéleményt. A világnak azonban tudnia kell, hogy ha Párizsban utcai harcokra kerül sor, ezért kizárólag a francia kormány lesz felelős.

Bizonyos jelekből arra következtetnek, hogy a francia hadvezetőség még sem fogja kitenni Párizst a németek ostromának. Katonai szakértők utalásából arra lehet következtetni, hogy Weygand tábornok azzal a tervvel foglalkozik, hogy visszavonulást parancsol azoknak a szövetséges csapatoknak, amelyek a küzdelem egyes gyűjtőpontjaihoz állnak és amelyekre a legnagyobb német nyomás nehezedik. Weygand valószínűleg a hosszú Loire-szakaszon próbálja megszervezni az új ellenállást. Fontosnak tartják a keleti, tehát a német balszárnyon folyó küzdelmet is. Bámutatnak a Maginot-vonalon állandósult tüzérségi párbajra és azokra a jelekre, hogy most már ezen a frontszakaszon is mozgásba jöhet a háború. Valószínűnek tartják, hogy a Maginot-vonalbeli hadműveletek megindításával egyidőben kezdődik meg a harc az olasz-francia határon is.

Párizsból jelentik: Párizs katonai kormányzója kijelentette, hogy Párizs védelme nem elszigetelt hadművelet, hanem az egész

azt, hogy Marseille és a többi délfraancia kikötő máris el van zárva az északafrikai partoktól ahonnan Franciaország színes csapatait kapja Mintha ilyenformán Angliát és Franciaországo részben máris utólerzte volna az a végzet, amelyet Németországnak szántak: a távolabbi világrészekről való hermetikus elzárás veszedelme. S ime, ez adja meg Olaszország háború beavatkozásának igazi jelentőségét!

Az olasz beavatkozás különben még mindig érezteti hatását a nemzetközi diplomáciában. Mindenesetre súlyos jelenséggé kell elkönyvelni, hogy Egyiptom megszakította a diplomáciai összeköttetést Olaszországgal, bár a háborús állapotot nem jelentette be. A jelekből ítélve további magatartását illetően Törökország sem foglalt még véglegesen állást és eről az oldalról sincsenek kizárva a bonyodalmak.

francia haderő egységes hadműveletének csak egyrésze. Ez a kijelentés arra vall, hogy a francia hadvezetőség még sem ragaszkodik Párizs mindenáron való védelmezéséhez.

A szövetségesek megfontolás tárgyává tették a katonai helyzetet.

Londonból jelentik: Az angol tájékoztató minisztérium közli: Churchill angol miniszterelnök, Eden hadügyminiszter és Dill tábornok vezérkari főnök kíséretében kedden és szerdán Franciaországban megbeszélést folytatott Reynaud francia miniszterelnökkel, Petain marsallal és Weygand tábornokkal. Teljes meg egyezésre jutottak a megbeszélések során a katonai helyzet alakulásával kapcsolatban tanúsítandó magatartásra nézve.

Tours csak ideiglenes székhelye a francia kormánynak.

Madridból jelentik (Havas): A francia kormány csak véletlenül és ideiglenesen telepedett le Toursban. Eredetileg Bordeaux, vagy Toulouse, esetleg a spanyol határ közelében lévő Pau volt tervbevéve s valószínű, hogy a kormány rövidesen e városok egyikébe helyezi át székhelyét.

Egy huszezer főből álló francia hadsereg megadta magát.

Berlinből jelentik: Vezéri főhadiszállás. A német vederő főparancsnoksága jelenti június 12-én este:

— A Saint Valerynál bekerített francia csapatok megadták magukat, miután többszöri kísérlet után sem sikerült tengeri úton kiszállítani a csapatokat. Egy francia hadtest-tábornok, valamint egy angol és négy francia hadosztály-tábornok esett fogságba. A foglyok száma meghaladja a huszezeret. A hadizsákmány áttekinthetetlen.

Messzemenő védelmi intézkedések Londonban

Még a csecsemőket is ellátták gázálarccal

Londonból jelentik: Az alsóházban Anderson beszámolt a polgári lakosság oltalmára vonatkozó óvintézkedésekről. Kiosztották a szükséges felszereléseket a polgári védelmi kö-

zegeknek. Egymillió gázálarcot osztottak szét. Még a csecsemőket is ellátták gázálarccal. Egymillió ember teljesít polgári légoltalmi szolgálatot.

Francia és német jelentések az Oise és Marne menti harcokról

Párizsból jelentik: A csütörtökre virradó éjszaka kiadott francia hadijelentés így szól:

— A csata az egész arcvonalon változatlan hevességgel folyik. A németek a tengerparttól az Oise-ig különösen a Szajna mentén, Rouen és Vernon között fokozták a támadás erejét, hogy kiszélesítsék azokat a hídfőállásokat, amelyeket a folyótól délre biztosítani sikerült. A Marne-nál az északról érkezett német erők Chateau Thierrynél átjutottak a folyó déli partjára. Reimsnél a németek újabb páncélos és gépesített csapatokat vetettek harcba. Az egész gépesített hadtest, három-négy páncélos hadosztály és 2-3 gépesített hadosztály indult támadásra. E támadás elől a francia csapatok a parancsnak megfelelően lépésről-lépésre harcolva a reimsi hegyek felé vonulnak vissza.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda csütörtök délelőtti hadtérítési jelentése az Oise átéléseiről a következőkben számol be:

— A német hadvezetés megállapította, hogy az ellenség nem tervszerű visszavonulással igyekszik kitérni a német csapatok fölényes átütőereje elől, hanem felbomlott menekülésben ösztönlik vissza. Megkezdődött az üldöző ütközet. A gyalogos hadosztályok két oldalán harcra vetett páncélos erők törnek előre, hogy üldözve elérjék az ellenséget. A német gyalogos hadosztályoknak az a feladatuk, hogy maguk előtt üldözzék az ellenséget, letörve az esetleges ellenállást és minél előbb hídfőállásokat létesítsenek az Oise tulsó partján. Egy kerékpáros raj élen haladó része elhallgattatott egy ellenséges gépfegyvert. Amikor a foglyokat hátraszállították, az elővéd már csak egy altisztból és négy emberből állott.

Svájc diplomáciai tiltakozást jelentett be a francia kormányról.

Berlnből jelentik: A svájci szövetségi kormány közölte, hogy a június 5-én Kreuzlingen

és Tegervillen környékén ledobott bombák francia eredetűek. Ezért Svájc franciaországi követe tiltakozást jelentett be a francia kormányról és kártérítést követel.

Zsidó hadsereg felállításáról tárgyalnak Londonban.

Newyorkból jelentik (Associated Press): Az angol haditanács tárgyalásokat folytat egy cionista szervezettel zsidó nemzeti hadsereg

felállítására érdekében, amely hadsereget a világ minden országának zsidóságából toboroznák össze. A hadsereg létszámát egyelőre 100 ezer emberre tervezik, amit azonban később 250 ezerre emelnének fel. Cionista részről a következőkkel indokolják a zsidó hadsereg felállításának szükségességét: 1. A zsidóság a hitlerizmus legádázabb ellensége s ezért egy nép sem annyira hivatott harcbaszállani vele, mint a zsidó, amely csak a nemzeti szocializmus megsemmisítése után várhatja sorsának jobbrafordulását Európában. 2. Máris sok zsidó harcol névtelenül Németország ellenségeinek soraiban, anélkül, hogy erről a világ tudomást szerezne s így később könnyen emelhetik a zsidóság ellen azt a vádat, hogy nem vette ki a részét ebből a sorsdöntő küzdelemből. 3. A zsidó hadsereg harcra vetése jogot ad majd a zsidóságnak arra, hogy résztvegyen a békétárgyalásokon s ott megvédhesse érdekeit.

A spanyol kormány nem engedi be a francia menekülteket.

Rómából jelentik (Stefani): A francia kormány azzal a kéréssel fordult a spanyol kormányhoz, hogy adjon egy-két millió francia menekültnek menedékhelyet az országban. A spanyol kormány azonban visszautasította ezt a kérést.

A Curentul érdekes cikke a francia-olasz viszony elmérgesedésének okairól

A „Curentul” az olasz hadüzenettel kapcsolatban rámutat a francia külpolitika nagy tévedéseire, amelyek Itáliát a háború utáni években teljesen elhídegitették Franciaországtól és a német-olasz szövetség kialakulásához vezettek.

A francia demokrácia — írja — ideiglenesen tekintették Mussolini kormányát és kötelezve érezték magukat arra, hogy közönséget vállaljanak a fasiszta ellenes menekültekkel, éppúgy, mint ahogy később szolidarisak voltak a spanyol marxistákkal is.

1923-tól 1936-ig Franciaországnak lett volna elég ideje, hogy jóvátegye a versaillesi békeszerződés sulyos tévedéseit és biztosítsa magának az új Itália szövetségét. Ehelyett az egyetlen okos politikusnak, Lavalnak a mellőzésével részt vett Franciaország az abesszin háború idején alkalmazott megtorlásokban és a Blum Leo által vezetett néppárt fasisztaellenes kirohanásaival még jobban elmérgesítette a helyzetet.

Vagyis 1936-ban és 1937-ben a franciák mindent elkövettek, hogy Olaszországot Németország mellé állítsák. Ne felejtjük el, hogy még 1934-ben Dolfuss meggyilkolása után, Olaszország nyolc hadosztályt vonultatott fel a Brennerre.

És ami még sulyosabb: Abesszinia elfoglalása után Franciaország érdekeit nem is nagy-követ képviselte Rómában, hanem csak egy ügy-

vívó, mert a nagykövet kinevezésével kapcsolatban el kellett volna ismerni Olaszország királyát Abesszinia császárának is. Ezzel szükségte- lenül sértették meg az olasz érzékenységet és újabb nagy károkat okoztak a francia érdekeknek.

Ha legalább München után Lavalt vagy De Monziet küldték volna Rómába, — egészen bizonyos, hogy a mai háború helyett meg lett volna valószínű az összes európai problémák békés elrendezése.

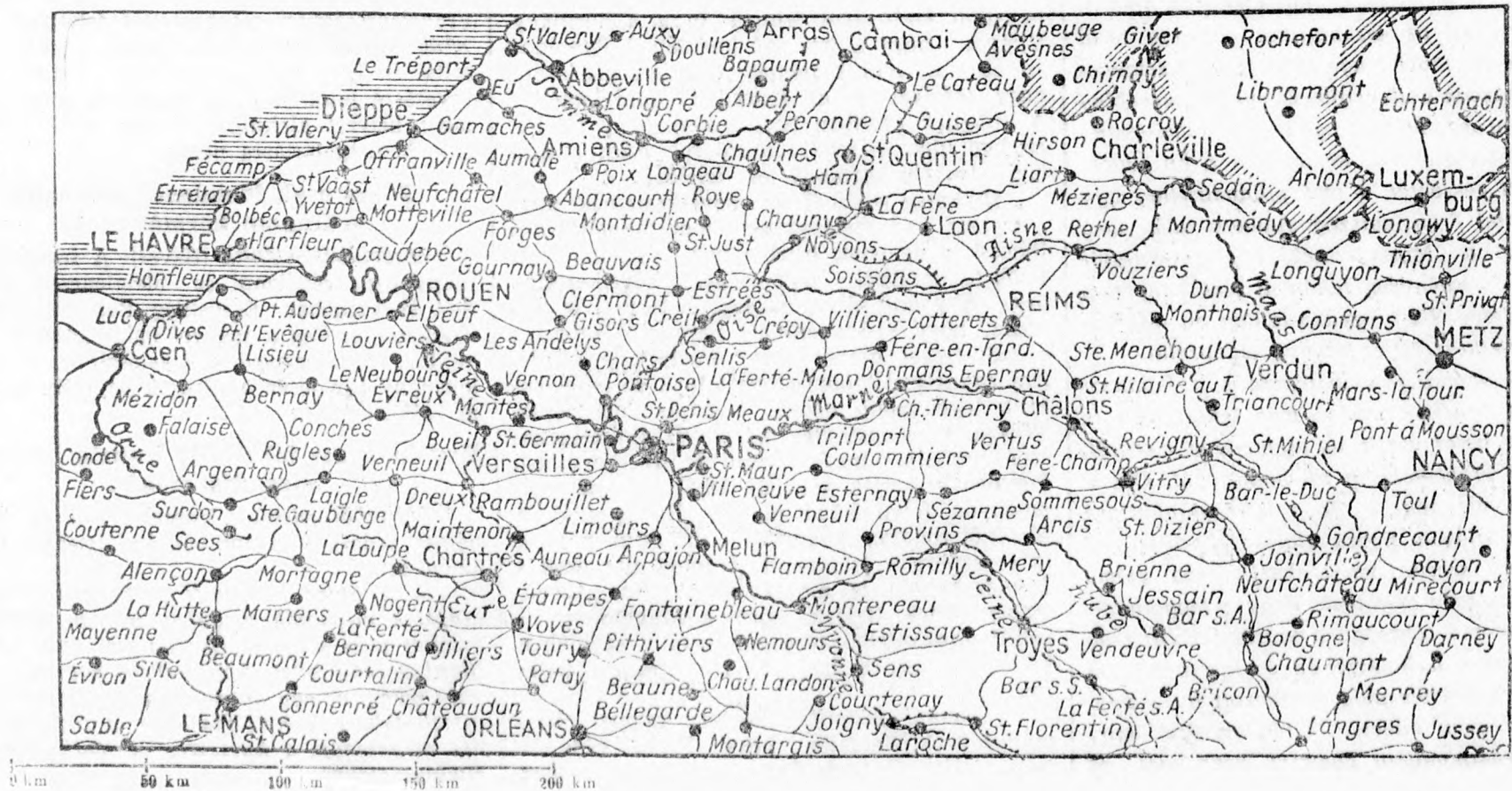
De Franciaország érdekeit rendszeresen elhanyagolták azok érdekeiért, akik csak a fasisz- musban láttak veszélyt és állandóan kihívták maguk ellen az olasz érzékenységet, ahelyett, hogy nagy erővel indultak volna el Franciaor- szágot magasabbrendű érdekeik megvédése- rére.

Minden bűn bűnhődést von maga után, különösen a politikában. Ma Franciaország hábo- rus viszonyban áll Itáliával, s e tény a háború legszomorúbb távlatait nyitja meg.

Blum Leo azonban elmenekült és kényvel- men biztonságba helyezte magát az Egyesült Ál- lamokban!

Ha az ember feltevéseket kísérel meg a jö- nőre nézve, a gondolat végtelen szomorúság sulya alatt roskad össze.

Az észak-franciaországi hadszíntér

Amerika üzletemberei helytelenítik Rooseveltt háborúskodó állásfoglalását

A köztársasági párt elnöke szerint az Egyesült Államok nincs felkészülve a háborúra

Newyorkból jelentik: Dewey, a köztársasági párt elnöke kijelentette, hogy Rooseveltt elnök charlesville-i beszéde több, mint nyugtalanító. Rooseveltt, — ugymond — beszédeben olyan hangot használt, mint egy hadviselő állam vezetője, teljesen elfelejtkezve arról, hogy az Egyesült Államok nincsenek felkészülve a háborúra. Ha Roosevelttnek valóban szándéka az, hogy az Egyesült Államokat az európai viszályba keverje, jelentse azt ki nyíltan, mert ez olyan kérdés, amiről csak az amerikai nép dönthet.

Newyorkból jelentik: Az amerikai üzletemberek egyesületének végrehajtó bizottsági ülésén Nye köztársasági szenátor élesen bírálta Rooseveltt külpolitikáját. Kijelentette, hogy ez a politika olyan helyzetet teremt, mint 1917-ben, amikor az Egyesült Államok belesodródott a világháborúba. Nye szenátor a továbbiakban megállapította, hogy abban az esetben, ha az Egyesült Államok a szövetségesek gazdasági érdekeivel azonosítja a maga érdekeit, végül is az lesz a helyzet, hogy Amerikának kell majd pénzelnie a nyugati hatalmak háborúját és óriási összegeket kell ezért naponta fizetnie.

Ezekkel a komoly és józan megnyilatkozásokkal szemben a *Newyork Post* című amerikai lap azt írja, hogy Olaszországnak a háborúba való beavatkozása megszüntette a viszály európai jellegét és az most már világháborúvá fejlődik. A lap végső következtetése az, hogy ettől a pillanattól kezdve elkerülhetlenné válik az Egyesült Államok beavatkozása a diktatúrák ellen.

Visszarendelték a tengerről az összes román hajókat.

Bucurestiből jelentik (Radiopress): A tengerészeti minisztérium kereskedelmi osztálya azonnali hatállyal eltiltotta az összes román kereskedelmi hajók kifutását és az útban levő hajókat sürgősen hazahívta.

Olaszország hadbalépése új helyzetet teremtett a román kőolaj szállításban.

Rómából jelentik: A *Popolo d'Italia* bucaresti jelentése szerint a román kőolajkivitel szempontjából az olasz hadbalépés következtében új helyzet állt elő. Mivel a Földközi-tengeren való szállítás lehetetlenné vált, úgy hiszik, hogy a nyugati hatalmaknak dolgozó román kőolajtársaságok csökkenteni akarják termelésüket, de a román kőolajközpont ezt aligha engedni meg. A szövetségeseknek szánt kőolaj most Olaszország és Németország rendelkezésére fog állni. Ez a kivétel nemcsak a tengeren, hanem szárazföldi úton és a Dunán is történhetik.

Aknákkal elzárták a szicíliai tenger-szorost.

Rómából jelentik: A Stefani iroda jelentése szerint az olasz kormányt a katonai érdekek arra kényszerítették, hogy a 12 mérföldes tengeri övezeten kívül, mely a nemrég történt bejelentés szerint Olaszország, Albánia, a császárság és a gyarmatok partvidékeire terjed ki, aknákat helyezzen el a szicíliai csatornaövezetben is. Ezért az olasz kormány felkérte a Földközi-tenger egyik medencéjéből a másikba tartó semleges hajókat, hogy a messinai szoroson haladjanak át, ahol minden intézkedést megtettek az ellenőrzés minél gyorsabb lebonyolítására.

Angol légitámadások olasz támaszpontok ellen.

Kairóból jelentik: Az angol légi erők szerdán támadást intéztek Tobruk, libiai kikötő ellen és erősen megrongálták az ott lévő olasz

hajókat, közöttük egy hadihajót és két búvárhajót.

Londonból jelentik: A légügyminisztérium jelentése szerint az Olaszország felett végzett felderítő úton angol nehéz bombázók megtámadták a torinói katonai célpontokat, más bombázók pedig a genovai célpontokat.

Londonból jelentik: Ausztráliában és az

Az olasz haderő légi és tengeri tevékenysége

Egy ellenséges cirkálót és egy nagy tartályhajót elsüllyesztettek az olaszok

Rómából jelentik: Az olasz királyi főhadiszállásról jelentik csütörtök délelőtt:

— Az olasz királyi légi haderő az előre megállapított terv szerint újabb támadási műveleteket hajtottak végre az ellenséges repülő- és tengerészeti támaszpontok ellen. A Biserta és Toulon elleni műveletek különösen nagyszabásúak voltak. Bisertában a bombavetések következtében sok helyen tűz támadt. A repülők ezenkívül megrongálták a kikötő berendezéseit s a földön eltaláltak több repülőgépet. Kilenc repülőgép minden valószínűség szerint hasznavehetetlenné vált. Az olasz repülőgépek visszatértek támaszpontjukra. — A Földközi-tengeren egy búvárnaszádunk megtorpedózott egy ellenséges cirkálót és egy tizezer tonna kőolajszállító hajót. Cyrenaika határában a

angol birodalom többi részén 17 ezer olasz állampolgárt tartóztattak le.

Gibraltárból kiutasították a spanyolokat.

Madridból jelentik: Az angolok kiutasították az összes spanyolokat Gibraltárból.

A belga menekültek visszatérnek otthonukba.

Rómából jelenti a Stefani hírszolgálati iroda: A francia-belga határra számos belga menekült érkezett, akik visszamaradtak a németek által elfoglalt területeken és most visszatérhetnek hazájukba. A belga menekültek azt mondják, hogy Franciaországban a lakosság ellenséges indulattal viselkedik a belgák iránt, mert Belgium meghódolásának tulajdonítják az ország katasztrófáját. Ezért a belga menekülteknek mindenütt kíméletlen bánásmódban van részük.

szárazföldi, tengeri és légi erőink visszaverték az angol légi és tengeri erők támadási kísérletét. Az angolok kisebb károkat okoztak a berendezésekben. Egy kis aknaszedőnk elsüllyedt. Olasz Kelet-Afrikában az ellenség légi betörést hajtott végre Asmara, Gura és Augorda repülőtereire ellen s a repülőterén alkalmazott bennszülöttek közül tizen életüket veszítették. A későbbi ellenőrző megállapításaink során kintunt, hogy az olasz vadászrepülőgépek, valószínűleg angolok, éjszakai repülést hajtottak végre Észak-Olaszország néhány város felett. Bombákat dobtak Torino nyílt városra. Kéves anyagi kárt okoztak, de a polgári lakosság köréből néhányan életüket veszítették. Erről a műveletről később részletes jelentést közlünk.

Spanyolország magatartásának változása

A spanyol kormány a nem hadviselés álláspontjára helyezkedett

Madridból jelentik: (DNB.) A spanyol kormány a következő rendeletet adta ki:

— **Mivel Olaszország háborubalépésével Franciaország és Anglia ellen a háború a Földközi tengerre is kiterjedt, a spanyol kormány elhatározta Spanyolország nemhadviselő állásfoglalását a viszályban.**

A rendeletet a minisztertanács ülésén fogadták el szerdán délután, s azt Franco hadseregparancsnok és Beigbeder külügyminiszter írta alá.

Madridi politikai körökben kiemelik, hogy ellentétben azzal a nyilatkozattal, amelyet a spanyol kormány múlt év szeptemberében, a háború kitérésakor tett, ezúttal hiányzik a semlegességi nyilatkozat. Kiemelik azt is, hogy a rendelet kifejezetten a Földközi tengert említi meg.

Római jelentés szerint a *Popolo di Roma*, foglalkozva Spanyolország nemhadviselő álláspontjával, hangoztatja, hogy ez hasonló Olaszországnak a jelenlegi háború tanúsított magatartásával.

A spanyol sajtó felhívást intéz Franciaországhoz, hogy engedjen át Spanyolorzágnak jelentős területeket Észak-Afrikában, mely területek régi jogon Spanyolországot illetik meg. Ezek a követelések elsősorban Marokkóra vonatkoznak.

Törökország magatartását rövidesen nyilvánosságra hozzák

Londonból jelentik: A Reuter ankarai jelentése szerint az egyes pártokkal folytatott tanácskozások befejeződtek. Most már minden pillanatban várható az a nyilatkozat, mely megállapítja Törökország magatartását a háború új fejleményeivel kapcsolatban.

Megszakadt a kereskedelmi kapcsolat Olaszország és Törökország között.

Milanóból jelentik: A *Stampa* ankarai jelentése szerint Olaszország és Törökország között megszakadt a kereskedelmi kapcsolat. A török kormány elrendelte, hogy valamennyi török hajó köteles hazai kikötőbe befutni és ottmaradni további intézkedésig.

Összehívták a török országgyűlést.

Ankarából jelentik: A török parlamentet csütörtök délutánra összehívták. A török kormány álláspontját valószínűleg csak ezután hozzák nyilvánosságra.

Éjjel-nappal dolgoznak a török hadiüzemek.

Istanbulból jelentik: A szerdáról csütör-

tökre virradó éjszaka a török kormány tanácskozásáról hivatalos közleményt adtak ki. A közlemény a szönyegen lévő kérdésekről és a kormány elhatározásáról semmit sem közöl. A török hadiüzemek éjjel-nappal dolgoznak.

Kiknek kell katonai adóvallomást tenniük?

Bucurestiből jelentik: Azok az 1940 márciusában besorozott katonakötelesek, akik bármilyen cím alatt is halasztást kaptak a katonai szolgálat alól, kötelesek június 30-ig bezárólag katonai adóvallomást tenni. Kötelesek ilyen vallomást beadni azok az örkéntesek, akiknek 1940 november 1-én kellene bevonulniuk és tanulmányaik folytatására halasztást óhajtanak, mert november elsején bevonulásuk elhalasztását csak a katonai ad, befizetési nyugta ellenében kaphatják meg.

A köztisztviselők szolgálatát szabályozó új törvény fontosabb intézkedései

Bucurestiből jelentik: A köztisztviselők fizetésrendezésének fontosabb részleteit már közöltük, ezuttal a II. Károly királyról elnevezett törvénykönyv rendelkezéseit ismertetjük. Köztisztviselői kinevezéshez a következők kellékek szükségesek: román állampolgárság, legalább 21 életév, büntetlen előélet, orvosi bizonyítvány, erkölcsi bizonyítvány, férfi pályázóknál katonai bizonyítvány, továbbá a NUA tagsági bizonyítványa, kivéve a bíróság és hadsereg állásaira pályázókat. A köztisztviselők hivatalba lépésük alkalmával a törvények betartására és Ofelségéhez való hűsége esküt kötelesek tenni. Hivatalba lépéskor a köztisztviselő írásbeli nyilatkozatot köteles adni arról, hogy maga, felesége és kiskorú gyermeke milyen vagyonnal rendelkezik.

... Tisztelettel kell viselkedni a közönséggel szemben.

A köztisztviselő naponta legalább 7 órát köteles dolgozni, az előírt munkarend szerint. Ügyelni kell, hogy ne esorbitsa a hivatal tekintélyét, ne árulja el a hivatali titkot és tisztelettel kell viselkednie jellebbvalóival és a közönséggel szemben. A hivatali székelyen, vagy ennek környékén kell lakni, nem lehet tagja el nem ismert egyesületeknek és nem vehet részt tiltott politikai mozgalmakban. Köztisztviselő nem vehet át olyan kérényt, mely nem tartozik hatáskörébe és nem járhat el ezek elintézése érdekében.

Tilos közhivatalból előzetes megegyezéssel, vagy csoportosan kilépni. A sztrájk szintén tilos. Igazolatlan távollét esetén a fizetést elveszti. Három napon túl ilyen esetben fegyelmi eljárás indul, tizenöt napon túl pedig lemondottnak tekintik.

Ami a felelősséget illeti, a tisztviselő hivatalfőnökével együtt ellenjegyzett minden tevékenységért egyetemlegesen felelős. Kivételt képez, ha írásbeli jelentést tesz a törvénytelenégről.

Köztisztviselő nem űzhet kereskedelmet, közvetve, vagy közvetlenül nem vállalhat köz- vagy magánmunkálatokat, nem lehet magánintézmények szolgálatában, nem kezeskedhet magánszemélyek vállalati munkálataért, ha ez kapcsolatban van hivatalával, nem vehet részt pénzügyi, ipari, vagy kereskedelmi vállalat igazgatásában, vagy ellenőrzésében, vagy engedély nélküli képviselőként. Köztisztviselőnek azonban joga van résztvenni a közhivatalokban, közhasznú vállalkozásokban és szövetségekben, de erre vonatkozóan engedélyt kell szerezni.

Meg van engedve, hogy a köztisztviselők, az elismert egyházak vezetőségeiben helyet foglaljanak.

A speciális törvényekben felsorolt tilalmak érvényben maradnak.

A választójogi törvényben felsorolt kivételek

fenntartása mellett köztisztviselő képviselő, vagy szenátor nem lehet.

Köztisztviselőt miniszterré, államtitkárrá, királyi helytartóvá, törvényhatósági városok, fürdő- és üdülőhelyek polgármesterévé akadálytalanul lehet kinevezni, minek következtében szabadságolást kell kérni. Ebben az esetben a magasabb fizetést kell folyósítani.

Intézkedések az álláshalmozás meggátlására.

Köztisztviselő csak egy állást tölthet be és csak egy fizetést kaphat.

Állami, tartományi, városi, községi vagy bármely más közintézmény nyugdíjaisai nem foglalkozhatnak el közhivatalban.

Az álláshalmozásra vonatkozó rendelkezések további intézkedésig érvényben maradnak.

Véglegesített köztisztviselőt csak törvényes alapon lehet áthelyezni, büntetni, vagy kieserélni.

Ami a most megállapított fizetést illeti, a tisztviselők hivatali helyük szerint négy osztályba soroztatnak.

Gyermekek után a köztisztviselők havi juttatást kapnak.

Ezenkívül lakhérjárulék is jár minden köztisztviselőnek.

Köztisztviselőnek egy évi szolgálati idő után egy havi szabadságidőhöz van joga. Ezenkívül betegség esetén is szabadságot vehet igénybe. Ha azonban ez 6 hónappal tovább tart, fizetését felére kell leszállítani. Egy év után rendelkezési állományba helyezendő, felgyógyulása esetén pedig 5 éven belül ismét kinevezhető. Nők három hónapi szabadságot vehetnek igénybe terhesség idején és szülés után.

Köztisztviselőnek a nyugdíjtörvényben megjelölt nyugdíjhoz van joguk. A nyugdíjazási korhatár férfiak részére 55 betöltött életév, illetve 35 évi szolgálati idő. Nők részére 55 életév.

A pénzügyigazgatóság fontos közleménye az új egylejes kibocsátásáról s a nikkell egylejes bevonásáról

Nagyvárad. Saját tud. A minisztertanács határozatára hivatkozva a pénzügyigazgatóság közleményt adott ki az új egylejesek kibocsátásáról s a régi egylejesek bevonási módzataira vonatkozóan.

A közlemény értelmében a régi nikkell egylejesek 1941 január 1-ig maradnak forgalomban,

Elhalálozás esetén a nyugdíjogosultság elismeréséig a teljes fizetés jár a család részére. Temetési segélyként három havi fizetésnek megfelelő segélyt kell nyomban folyósítani.

A hatóságok pénzügyi folyósíthatnak házasság, gyermekszülés, nevelés, házépítés esetén.

Közhivatalnok csak hivatalfőnökének engedélyével köthet házasságot. Nemzeti és egészségügyi szempontból, valamint a hivatal tekintélyére tekintettel az engedély kiadását meg lehet tagadni.

A köztisztviselői állásra pályázóknak vizsgát kell tenni, melyet minden év március havában tartanak meg.

Ideiglenes tisztviselők véglegesítése egyetemi végzettséggel nem rendelkező személyeknél két éves, egyetemi végzettség esetén egyéves szolgálat után történik. A nem véglegesített tisztviselő három, illetve két éves szolgálat után rendelkezési állományba helyeztetik.

Előléptetéseknél figyelembe veszik az erkölcsi magatartást is.

Az előléptetés a szolgálati idő számbavételével mellett fokról-fokra történik, az állami költségvetés lehetőségeinek korlátain belül.

Az előléptetésre vonatkozó javaslatot november 1-ig a hivatalfőnök a minősítési táblázattal a jelölő bizottság elé terjeszti, mely november hónapban ül össze és táblázatot készít a jelölésekről. A jelölő bizottság a közhasznú tevékenységet és erkölcsi magatartást is figyelembe veszi.

Szolgálati főnök (sef de serviciu) kinevezéséhez vizsgáló letétele szükséges.

Az előírt végzettségen kívül az időnként rendezett szaktanfolyamok látogatása is szükséges.

Áthelyezés szolgálat érdekében, kérelemre, vagy fegyelmi úton eszközölhető. A hivatali beosztást a hivatalfőnök eszközözi, melynek során a tisztviselőt hasonló munkakör ellátására rendelheti. Áthelyezési kérvényt hivatalos úton kell előterjeszteni.

Szolgálati érdekből történt áthelyezés esetén a gyermekes tisztviselő költözési díj címén egyhavi fizetését, gyermektelen tisztviselő egyhavi fizetésének 75 százalékát, nőtlen tisztviselő pedig havi fizetésének 50 százalékát kapja. A más helyére előléptetett tisztviselő költözési díj címén a havi fizetésének felét veszi fel és a költözéssel felmerült kiadások megtérítését is igényelheti s erre előleget vehet fel.

január 1 után 1941 március 31-ig már csak a pénzügyigazgatóság és az adóhivatalok adóban fogadhatják el a nikkell egylejst. Ez alatt a határidő alatt a fenti hivataloknak a következőképpen kell átadni a régi egylejst: Az egylejseket 50 lejes tételekben erős papírba kell becsomagolni. A csomagra az átadó fölírja a nevét. Abban az esetben, ha 2000 leiről vagy nagyobb tételről van szó, az értéket kis zsákokkában kell átadni. A pénzt maga az átadó címkézi, belevagyja le, írja alá és méri le.

1941 március 31. után nem fogadnak el nikkell egylejst.

Megegyezés a tiencsini kérdésben Anglia engedett a japán követeléseknek

Tokióból jelentik: Japán és Anglia között megegyezés jött létre a tiencsini függő kérdések tekintetében. A japán helyettes külügyminiszter és a tokiói angol nagykövet szerdán délután megbeszélést tartott. Az egyezmény létrejöttét az értekezlet után közölték. A helyettes japán külügyminiszter és az angol nagykövet megbeszélése a tiencsini brit engedmény terület kérdéseire vonatkozott. A felfogásokat összeegyeztették a rendészeti kérdésekben, továbbá az ezüst-, fém- és deviza-kérdésekben.

1940 június 1-én nyílt meg a

Grand Hotel Movila és Băilor

szállodák

Carmen-Sylva Fekete tengeri fürdőn

50 százalékos vasuti kedvezmény

180 szoba, 300 ággyal, fürdőszobák, teljes komforttal és luxus ágyneművel felszerelve.
Elsőrendű étterem, román, magyar és nemzetközi konyhával.

Nyitva június 1-től szeptember 1-ig.

Rheuma, iszias, angolkór, skrofula, női betegségek, csont, tuberkulozis, derékfájás és általános gyengeségben szenvedők biztos gyógyulást kapnak.

Pausálkurák, hideg és meleg iszapfürdőkkel.
20 napos kúra meleg iszapfürdőkkel, taxákkal együtt

Lei 7.000.- és lei 8.300.-

egy személy részére, vagy 10 napos kúra két személy részére, szóló jegyfüzetek alapján. Jegyfüzetek, prospektusok és jelentkezések szobák lefoglalása végett lapunk kiadóhivatala útján, Oradea-Nagyvárad, Str. Regele Carol II. No. 5.
Forduljon bizalommal kiadóhivatalunkhoz.

A flandriai nagy bekerítő csata lefolyása

A Magyar Lapok számára írta: von Keiserszky őrnagy

— Utánnomás kivonatban is tilos —

A nyugati fronton lefolyt nagy bekerítő hadművelet, amely három ország területén folyt, mint a kétoldalról történő bekerítő csaták legragyogóbb példája fog a hadtörténelemben bevonulni. A német hadvezetés terve az első pillanattól kezdve nyilvánvalóan az volt, hogy az ellenséges főerőket, északról és délről egyidejűleg bevezetett támadással Flandriában és Kelet-Franciaországban bekerítse és a belga partok, valamint a Csatorna irányába visszavesse. Hatalmas és nagyvonalú terv volt, melyet csak zeniális hadvezér vihethetett keresztül, aki tökéletesen kiképzett és megfelelően felfegyverzett hadsereggel rendelkezett.

Az északról történt bekerítés Hollandia lerohanása után öt nap leforgása alatt történt meg. Ennek a hadműveletnek az alapfelfogása az volt, hogy a holland tengerpartot, amilyen gyorsan csak lehet, meg kell szállni, hogy ezzel elkerülhető legyen az a veszély, amely angol csapatoknak ezen a területen történő esetleges partraszállásával a német jobbszárnyat fenyegette volna. Döntő jelentőséggel bírt a gyors eredmény elérésénél a hadtörténelemben eddig első ízben alkalmazott módszer, mely az ellenséges front mögött az ellenség hátába ejtőernyős és repülőgépen szállított csapatokat vetett harcba. Ezzel a módszerrel sikerült villámszerű gyorsasággal elfoglalni Rotterdamot, a „Hollandia-erődítmény” magját, mely a holland hadsereg ellenállásának bázisát képezte. Rotterdam elestének a következménye volt, hogy az egész szárazföldi holland hadsereg kapitulált. Zeeland tartomány, mely a szigetvilágot foglalja magában, néhány nappal későbbben adta meg magát. Ezzel befejezést nyert az ellenséges hadsereg bal-szárnyának megkerülése, főerejüket pedig észak felől a holland-belga határ irányában egy erős német hadsereg teljesen lezárta. Ezzel egyidejűleg megtörtént a Ruhr-vidék biztosítása minden ellenséges betörés ellen.

Az északfranciaországi ellenséges főerők déli szárnya bekerítésének tulajdonképpeni művelete csak is a Maginot-vonal, illetőleg annak meghosszabbításában futó, u. n. Daladier-vonal áttörése után kezdődhetett meg. Ezt az áttörést, miközben egyidejűleg Észak-Belgiumban a Dyle-állás ellen Antwerpen—Namur között is támadásra indultak a német erők, a német csapatok a lehető legnehezebb harcok közepette, melyeknek folyamán francia páncélosok többször döntő vereséget szenvedtek, május 13—20 között kieroszakolták. E közben a 9. francia hadsereget teljesen szétverték, parancsnokát pedig fogságba ejtették. Ezeknek a taktikai sikereknek nagy hadművelleti eredménye május 20-án kezdett mutatkozni, amikor a német front mögött készenlőben tartott páncélos hadtestek és gépesített csapatok az áttörés északi részén beözönlöttek a nyugati irányban a La Manche-csatorna partja felé előretörték. Arras, Amiens, Abbeville elesett. Ezzel a német csapatok elérték a csatornát és elvágták a Somme-től északra felsorakoztatott összes ellenséges főerőket: az egész belga, valamint angol expedíciós haderőt és három francia hadsereget.

Ezt a vilámgyorsan történt és ékalakban keresztülvitt előretörést az első napokban csupán kis erők hajtották végre és csak keskeny sávva zárták le az ellenség visszavonulási útját. A gépesített csapatok után erőltetett menetben előrenyomuló nem gépesített osztagok azonban kemény harcok árán már a következő napokban kiszélesítették ezt a sávot, amely a második nap folyamán már átlagosan 50 km széles volt. Ezen a német vasgyűrűn minden déli irányban megkísérelt áttörés meghiúsult, éppen úgy, mint az a néhány, tehermentesített célzó, Párizs irányából gyenge erővel végrehajtott támadás, amelyeket a német csapatok súlyos francia veszteségek árán utasítottak vissza és amelyeket a német légierő legtöbb esetben már csárjájukban elfojtott.

A német offenzíva ezzel elérte stratégiai célját, amely abban állott, hogy a szövetséges ellenséges főerőket a Csatorna és az akörül hatalmas körben felvonult német haderők közé bezárja. A német erők közben benyomták a Dyle-állást, elfoglalták Antwerpent és Brüsszelt és harcba bocsátották a Schelde-állást keményen védelmező ellenséggel. A harc vonal és a déli bekerítő-gyűrű szoros együttműködése következtében az ellenség rendelkezésére álló harcterep mind szűkebbé vált, miután a németeknek úgy keleten, mint délen álló erői összpontosítva a flandriai és La Manche-csatorna irányába haladtak. A támadás sulypontja a bekerítést végző gyűrű déli szárnyán volt, ahol a német gépesített csapatok Abbeville-ből és St. Polból kiindulva hatalmas iramban nyomultak északi irányban előre és gyors egymásutánban elfoglalták Boulogne, Calais és Gravelines a Csatorna partján fekvő kikötőket. Ugyanakkor pedig a német légi erők Dünkirchen és Nieuport kikötőit bombázták szét, hogy ezzel az angol csapatoknak hadihajókra történő visszavonulását elvágják. A Schelde-állás elfoglalásával, a belga hadsereg fegyverletételével és a Maginot-vonalnak Valenciennes-től északra széles arcvonalon történt áttörésével, valamint Ostende és Lille elesésével úgy a Lille-től délre lévő francia, mint a Dünkirchen és Armentieres környékén összeszorult angol haderők sorsa megpecsételődött. Ennek a hatalmas német bekerítő hadműveletnek, amely kétségtelenül egyedülálló a hadtörténelemben, — az utolsó taktikai eredménye az angol csapatszámított flotta nagyrészenek, valamint a már ezen a hajókra menekült angol csapatoknak elpusztítása volt.

A világtörténelem eddig legnagyobb megsemmisítő csatája volt a flandriai ütközet. A nyugati hatalmak haderejének színe-java elpusztult vagy fogságba esett, legjobb harciesszkezeik megsemmisültek vagy német kézbe kerültek. E döntő jelentőségű csata stratégiai eredménye az angol s francia hadvezetés egységének megszüntetése. Ami diplomáciai uton nem sikerült, az katonailag teljes eredményre vezetett. E két állam a jövőben már nem fog egységesen Németország ellen harcolni, hanem mindegyik külön-külön a saját léteért fog küzdeni. Az angol csatorna fölött a haditengerészettel együttműködve a fölényével messze kiemelkedő német légihaderő fog uralkodni, mely a háborúnak ebben a szakaszában is szép sikerekkel dicsekedhet. Hogy pedig ez mit jelent, azt az angol államférfiak, sőt az angol nép is nagyon jól tudja. A megsemmisítésre törő küzdelem tovább folyik!

Abesszinia lakói azonosítják magukat az olasz hadicélokkal

Az alkirály kiáltványt intézett a lakossághoz

Addis-Abebaból jelentik: Az alkirály kiáltványt intézett Abesszinia lakossághoz, közölve, hogy Olaszország az igazság és szabadság diadalért háborúba lépett. A bennszülött lakosság vezetői az alkirályhoz intézett üzenetükben kiemelik, hogy a mostani háboru vala-

mennyi olasz győzelmét a bennszülött lakosság győzelmének is tekintik. Olaszország valamennyi ellenségét az egész birodalom ellenségeinek is tekintik, amelyeket Olaszország egész erejével győz majd le.

Egyiptom teljesíti Anglia iránti szerződéses kötelezettségét

Kairóból jelentik: A Reuter jelentése szerint az egyiptomi szenátus háromórás ülésén megvitatta Egyiptom állásfoglalását Olaszországgal kapcsolatban és a következő határozatot hozta:

— A miniszterelnöki nyilatkozat meghallgatása után a szenátus hozzájárult a kormányhoz ahhoz az elhatározásához, hogy az angol-egyiptomi szerződés értelmében Angliának minden lehetséges támogatást megad.

Az Állami Sorsjáték nyereményeit a játékosoknak minden adó levonása nélkül fizetik ki.

Már meg is vásároltam a pénzszekrényt, hogy legyen, hová tennem a milliókat, amelyeket holnap az Állami Sorsjáték huzásán nyerni fogok.

Hogyan készül a repülőgép?

Látogatás egy repülőgépgyárban

Talán meglepetés azok számára, akik nem beavatottak a repülőgépkészítés titkaiba az a megállapítás, hogy a repülőgépet nem a motor, hanem a légszárny hajtja és emeli fel, hanem egyedül és tisztán maga a levegő. Minden, ami a repülőgéphez tartozik, a repülőgép egész szerkezete, a szárnyfelületek, a motor, a légszárny, minden csak arra szolgál, hogy a levegő összetételét változtassa meg; hogy ritkítsa és sűrítse a levegőt; hogy annak energiáit a mozgás, az emelkedés, a haladás céljaira igénybevegye.

A legelső levegőbe emelkedő szerkezetek,

— amelyeknek alaptípusául mindezek közül a legfejlettebbet: Lilienthal vitorlázó, sikló gépét vehetjük, — ugyanazon alapelv szerint, ugyanannak az egy törvénynek fölismérése alapján tudták elhagyni a földet, mint a mai legmodernebb, ötmotoros, páncéltoronyos, ameletmagas ijesztő bombavetőket, Lilienthal gépe, ez a főből, drótközlől és vászonzólyból összetakolt készítmény, a szélre bízta magát, a szél emelte fel, a szél hajtotta. A mai motoros gépek maguk állítják elő a szelet, a levegőnek azt a mozgását, amely szükséges ahhoz, hogy többtonnás súlyukat a magasba emelje és előre lendítse; maguk hozzák létre a motort és a légszárnyat, — a szárnyfelületekkel és a műszerekkel. Mert ennek az elvnek van alárendelve minden a repülőgépben.

A kész repülőgépnek kitarékszárnyu, esztétikailag is szép, leegyszerűsített formákkal impozáns alakját el sem tudjuk képzelni másnak, mint ilyenek: egyszerűségükben is megragadó monumentális síkok, síma, karcsú és nyulékonyan elegáns, hengeres törzs és sárkányrendszerre emlékeztető farokszerkezet.

Könnyednek, szinte súlytalanoknak minden nehezkedés nélkül szárnyalónak tűnik a gépmadár. A szárnyait a szél sikkalja ilyen áramvonalas hajlékonyságúra, szélből vannak a gép szárnyai és szinte szélből van maga a gép teste is. Hengeres és nyulékonyan gömbölyített minden rajta, a levegő réseihez szinte helezkedő. Ha fölnyitják a motorburkolatot, még a főlhajló lemezek is úgy helyezkednek el a hengeres törzsön, feltámasztva úgy lebegnek a motor fölött, mint ívben meghajlított két szárny. Minden szárnyvá válik rajta, a szélhez, a levegőhöz igazodóvá.

Az az idő, amennyi alatt az első repülő alkotmányoktól a mai áramvonalas gépmadárig eljutott az ember, években kifejezve nem sok; de fejlődésében, tapasztalatokban szinte évszázadoknak felel meg.

Kíséletezés kíséletezést követett,

amíg feltalálták, hogy motorban, légszárnyban, szárnykiképzésben, kormány szerkezetben és műszerekben melyik a — viszonylagosan — legtekélyesebb, amely a mai gépet mai géppé teszi. A szárnyban például meg kellett találni azt az alakot, amely a legkedvezőbbben tudja a levegő mozgását felhasználni és kényszeríteni arra, hogy az egész felületet fölemelje és a lehető legbiztonságosabban a magasban tartsa. Kihasználni vele a levegő energiáit! Ahogy a gép elkezd sebesebben gurulni a földön, a gyorsulás következtében levegőmozgást idéz elő. A levegő alá fúródik a szárnyaknak, nyomja őket fölfelé. A szárnyak alatt levegőnyomás van tehát, ez emeli föl a gépet. De ez a szárnyak alá fúródott, megsűrűsödött levegő felülről kerül ide, a levegőnek éppen a szárnyakra nehezülő rétegéből; a gyorsulás az, amivel mozgásba hozza a szárny ezt a levegőtömböt; és gyűri maga alá. A szárnyak alatt sűrűsödés; nyomás van tehát, a szárnyak fölött pedig légritkulás; szívás, mert ez a ritkult légtér szívja fölfelé a szárnyat. A levegő nyomja is és szívja is fölfelé a szárnya-

kat, — vagy tartja egyensúlyban. A haladás érdekében a szárnynak a levegő mozgásával szemben tanusított anyagellenállását is lehetőleg csökkenteniök kellett a repülőgépgyártóknak, tehát az ehhez szükséges legkedvezőbb alakot, formát a szárnyban fölfedezniök és megalkotniök.

Képzelnünk el egy szelvényt a szárnyból, mintha a repülőgép haladásának irányvonalában elvágásztuk volna. Ez a szelvény a kezdetleges, vászonzárnyú gépeknél sík vonal volt, amely kissé ferdén állott neki a levegőnek. Ennek volt legnagyobb az ellenállása a levegővel szemben, nem tudott áramlani a sík egyenes körül a levegő, folytonos légörvényeket keltett. A modernebb, áramvonalas szelvény, amely már nem sík egyenes, hanem elől vastagabb s lassan vékonyodó test, egészen pontos hal-alak: legkönnyebben győzi le az ellenállást, éppen úgy, mint az áramlat ellen úszó hal a víz áramlását. Ha a repülőgép impozánsan egyikük szárnyának felületét lehontjuk, ha leszed-

jük az odaszögecselt alumínium, vagy páncéllemezeket, meglepetéssel láthatjuk, hogy a szárny belső szerkezete csöppet sem olyan komplikáltanul zavartalan formát mutat, mint amilyenek kívülről szemlélhetjük. Az épülő repülőgép szárnyán pontosan láthatók a szelvények, megannyi apró, kos munkával kidolgozott, miniatűr traverzekkel föllépített áramvonalas hal-alak. Ugyanígy a légszárny sem az az egyszerűen középen megcsavart fa, vagy acéllapát, hanem, ha feldaraboljuk azt is, minden darabját, szelvényét pontosan olyannak ismerhetjük fel, mint magának a szárnynak a szelvényeit.

A repülőgépnek minden egyes alkatrészét, szeriában, külön műhelyekben állítják elő a gyárak. Az összeállítást is csak ezzel foglalkozó, erre kiképzett szakmunkások végzik. Külön terület a motorok előállítására és beszerelésére, de legfinomabb és talán legfejlettebb tudást megkívánó területe a repülőgépiparnak az idegrendszer érzékenységi műszerek világa. Rengeteg embert, mérnököt, technikai szakértőt, munkást és szerelőt foglalkoztat a repülőgép-ipar, akiktől ugyanolyan fizikai és szellemi rátermetiséget, ugyanolyan gondosságot és felelősségtudatot kívánnak meg, mint a pilótáktól.

Azok a nagy, hatalmas gyárak, amelyekben a repülőgépek készülnek látszólagosan ezerszeres erőnyomását keltő zürzavarosággal megdöbben-tik a beléjük kerülőt. Elkabul a benyomásoktól és felfogni sem tudhatja, hogyan készülhetnek azok a tökéletes gépek, amelyeknél egyetlen csavar meglazulása végetes kataztrófát okozhat. Csak ha felfedezi a szakemberek munkáját, akkor fedez fel a zürzavar helyén a rendszert, amelyre emberek bízzák életüket.

Soós László.

Készülő repülőgépek egy nagy repülőgépgyárban

Miniszteri osztályfőnökségi rangig jutott négy elemivel egy vakmerő okmányhamisító

Bucurestből jelentik: Virgil Gheorghiu, az illovi törvényszék ügyésze, — mint az „Universul” című lap jelenti — hamisítás és csalás miatt eljárást indított Constantin Ivănescu, a földművelésügyi minisztérium volt osztályfőnöke ellen.

Ivănescu-ról kiderült, hogy nem volt meg a

Schmiedt Béla dr.

Tükör előtt

Tükröt tart ez a könyv a mai női lélek elől. Csillogó, homálytalan, derűs tükröt. Ha mégis torzot mutat néha, akkor nem a tükör hibás: torz lélek áll előtte. Leányok, nézzetek bele ebbe a tükörbe! Ismerjétek meg magatokat benne!

Ára: 142 lei és portó.

szükséges előképzettsége, nemhogy a gimnáziumot nem végezte el, de még az elemi iskolát is alig. Ennek ellenére mégis előrehágot a ranglétrán, ami úgy sikerült neki, hogy hamis bizonyítványt szerzett Tecuci megye prefekturájától, amely szerint Valcea Rea helység polgármesteri hivatalának titkára volt, majd hamis gimnáziumi bizonyítványokat is gyártott magának. Ezeknek a bizonyítványoknak a segítségével egyre magasabb tisztségeket foglalt el s ennek során, amikor már a földművelésügyi minisztériumba jutott, azt a megbízást kapta, hogy a tisztségviselőknél járó tűzifa kiszolgáltatásával kapcsolatos ügykezelést intézze. Ivănescu hamis névjegyzékekkel mintegy negyven vagon fával károsította meg az államot.

Bűnrészesség miatt eljárást indítottak a CAPS. Ionescu nevű tisztségviselője ellen is, aki közrejárászt abban, hogy Ivănescu a visszaéléseket elkövethesse. Az ügyészség mindkettőjük letartóztatását kérte s az iratokat már át is tették a vizsgálóbíróhoz.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

ORADEA, II. KÁROLY KIRÁLY-UT 5. SZÁM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 leí.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. — Egyes szám ára 20 fillér, — vasárnap és ünnepen 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk sz.: 80.037.

Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg s nem adunk vissza

ADÓFIZETŐK FIGYELMÉBE! Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszterium felhívja az adófizetők figyelmét, hogy mindazok, akik egész évi egyenes adójukat július 1-én befizetik, ebből hét-százalékos kedvezményt kapnak. A kedvezményes befizetés ideje még csak tizenkilenc nap.

RENDELET A KOMLÓVAL KESZITETT KENYEREKRŐL. Nagyvárad. Saját tud. A pénzügyigazgatóság tegnap fontos rendeletet kapott a minisztériumból, amely azokra a pékekre vonatkozik, akik a kenyérsütéshez komlót is fel szoktak használni. A rendelet értelmében ezek a pékek a lisztből vezetett könyvekbe egy külön rovatot tartoznak nyitni és vezetni a felhasznált komlómennyiségről és ugyancsak külön rovatban kell hogy feltüntessék a sütéshez használt élesztőt is és meg kell jelöljék a forrást, ahonnan a komlót és az élesztőt vásárolták.

Bucurestibe érkezett Korosec, a jugoszláv szenátus elnöke. Bucurestiből jelentik: Korosec volt jugoszláv miniszterelnök, a szenátus mostani elnöke, Bucurestibe érkezett, ahol Argetoianu királyi tanácsos, a román szenátus elnöke, Crezeanu külügyi alminiszter, Kulmer jugoszláv ügyvivő és a jugoszláv követség személyzete fogadták.

Lovasparádé

Szilágyi-Kiszely operettje

A Katolikus Kőr vasárnap, 16-án este 8 órakor tartja vacsorával egybekötött kertmegnyitóját.

Zürichi nyitás. Párizs 9.40. London 16.50. Newyork 446. Milánó 22.50. Berlin 178.25. Belgrád 10. Bucurestí 225.

Huszmillió értékű idegen valutát találtak Bucurestiben a „fekete tőzsdén”. Bucurestiből jelentik: A fővárosi bünyügyi hatóságok a Blanduziei átjáróban levő fekete tőzsdén rajtaütésszerű razzsiát rendeztek, amely alkalommal mintegy 20 millió lei értékű valutát foglaltak le és koboztak el. Mindazokat, akiknél idegen valutát találtak, előállították. Összesen 28 őrizetbevétel történt. A nagyarányú valutakihágás ügyében teljes eréllyel folyik a vizsgálata.

Tévedésből megállította a Washington gőzöst egy német tengeralattjáró. Berlinből jelentik: Egy német tengeralattjáró június 11-ikén a tengeren megállított egy gőzöst, mert azt hitte, hogy ez a hajó az általa már előbb feltartóztatott görög gőzös, amelyet bizonyos irányba terelt. Miután kiderült, hogy amerikai hajót állított meg, a szokásos üdvözlés után utjára engedte. Ezzel kapcsolatban német illetékes helyen közölték, hogy az amerikai külügyi hivatal közlését, mely a Washington gőzös utirányát közölte, csak a hajó megállítása után kapták kézhez.

A GYÓGYSZERTÁRAK UJ ZARÓRÁI. Bucurestiből jelentik: A gyógyszerárak esti zárási óráját félkilencben állapították meg. A szolgálatos gyógyszerárak természetesen tovább tartanak nyitva.

Az oradeai mozgóképszínházak műsor

APOLLÓ: BALALAIKA.

DORIAN: ASSZONY A LEJTŐN.

A Szent Szinódus megválasztotta a timisoara-temesvári új görögkeleti püspökség első püspökét. Bucurestiből jelentik: A Szent Szinódus, mint a legfőbb egyházi választó testület, szerdán délelőtt tartott ülésén megválasztotta a temesvári új görögkeleti püspökség első püspökét, Vasile Lazarescu személyében.

Nem a rendőrségen, hanem a város kulturügyi osztályán kell jelentkezni hadisegélyért. Nagyvárad. Saját tud. A rendőrség felhívja a hadbavonultak hozzátartozóit és családait, hogy hadisegélyért ne a rendőrséghez, hanem a város kulturügyi osztályához forduljanak. Amennyiben a kulturügyi osztálynál annak igazolását kérik, hogy az illető családtag tényleg összpontosítva van-e, ezt a körülményt a rendőrség igazolja.

SZŐLOBIRTOKOS NEM FIZET KERESKEDELMI ADÓT. Arad. Remlein Adalbert, Höniges Sebestyén, Rauchbauer Ferdinánd, Zimmermann József szőlőbirtokosok felfolyomást nyújtottak be a törvényszékhez, amiatt, hogy a háznál förtémt boreladás után kereskedelmi adót vetettek ki rájuk. Annakidején az adófelebezési bizottság felebezésüket elutasította, míg most a törvényszék a múltban hozott hasonló döntéseknek megfelelően kimondta, hogy a szőlőbirtokos, aki odahaza saját borát árusítja, nem tartozik kereskedelmi adót fizetni.

Ujabb lapbetiltás Magyarországon. Budapestről jelentik: A belügyminiszter a „Magyarság” című lapot az ország érdekeit veszélyeztető magatartása miatt hét napra, vagyis június 19-ig betiltották.

AMERIKÁBAN TILOS A HORDOZHATÓ RADIOÁLLOMÁSOK HASZNALATA. Washingtonból jelentik: Amerikában megtiltották a hordozható rádióadóállomások használatát, kivéve az olyan készülékeket, amelyekkel nagyobb távolságra nem lehet leadást közvetíteni.

A SZÁVA ELÖNTÖTTE BELGRÁD TOBB KÜLVÁROSÁT. Belgrádból jelentik: A német távirati iroda jelenti, hogy a Száva elöntötte Belgrád több külvárosának utcáit.

A Duna szintje kedden hat méter 48 centiméterrel haladta meg Belgrádnál a rendes vízállást. A víz tovább nő.

A MAX AUSSCHNITT-PÖR A SEMMITÖSZÉKEN Bucurestiből jelentik: A Semmitöszék második szekciója most kezdte meg azoknak a felfolyomásoknak a tárgyalását, amelyet a Max Ausschnitt pörben adtak be a tábla ítélete ellen.

Lovasparádé

Az év legnagyobb operett sikere

ELPUSZTULT AZ UTOLSÓ LENGYEL TENGERALATTJÁRÓ IS. Londonból jelentik: (DNB.) Hivatalosan közlik, hogy a németek ellen harcban álló utolsó lengyel tengeralattjárót, amely hetek óta nem adott életjelet magáról, elveszetteknek kell tekinteni. A német rádió e hírhez ezt a gúnynos megjegyzést fűzi: „Az angol tengerügyi hivatal most már elmondhatja, hogy az angolok harcoltak az utolsó lengyel tengeralattjáróig.”

Június 17-én, hétfőn reggel 8 órakor kezdődnek a felvételi vizsgák a székelyudvarhelyi római katolikus fiúgimnázium I. és V. osztályában.

A vizsgákra becsátás iránti kérvényeket az igazgatóságához az ott kapható nyomtatványokon június 17-én reggel 9 óráig kell beadni; e kéresekhez mellékelniük kell az I. osztályosoknak születési anyakönyvi kivonatukat, keresztlevelüket, újraköltési bizonyítványukat, állampolgársági bizonyítványukat és a revizorátus által láttaozott elemi iskolai bizonyítványukat, ha felekezeti iskolában tanultak. Erre a vizsgára csak a 9¹/₂ és 13¹/₂ éves korhatár közötti tanulók jelentkezhetnek. Az ezen korhatáron kívülesőknek korengedélyért kell folyamodniuk az igazgatóság útján a minisztériumhoz; a vizsga díja 100 lei. Az V. osztályban felvételi vizsgai kéréshez az összes eddigi okmányok mellékelendők; a vizsga díja 200 lei. A tanévzáró „Te Deumot” június 16-án, vasárnap délelőtt 10 órakor tartják meg a plébániai templomban, s utána tanévzáró ünnepélyt a főgimnázium tornatermében. Igazgatóság.

A zenészek nagygyűlése. Bucurestiből jelentik: A Bucegi tartományi zenész céh szerdán hatalmas érdeklődés mellett nagygyűlést tartott a fővárosban. A zenészek nagygyűlésén résztvettek a különböző tartományok kiküldöttjei is. Molin Virgil vezetése alatt a munkautyi hatóságok vezetői. A nagygyűlés vezérgondolata az ország valamennyi zenészenek egy szervezetbe, a céhszövetségbe való tömörítése volt. Foglalkoztak ezenkívül a zenészeket érintő valamennyi problémával s a munkanélküli zenészek segítségével.

Cukorjegyeket vezettek be a budapesti és környéki kávéházakban és vendéglőkben. Budapestről jelentik: A kormány rendelete értelmében Budapesten és környékén megszűnik a vendéglőkben és kávéházakban a jegynélküli cukorfogyasztás. Erre a célra váltójegyeket rendeztesítettek, amelyeket a jegyhivatalban szelvények ellenében adnak ki. A cukorral készült ételekért a vendéglőkben annyi váltójegyet kell beszoalgtatni, amennyi az étlapon fel van tüntetve. A váltójegyek folyó évi június 20-ikán lépnek életbe.

GAFENCU VOLT KÜLÜGYMINISZTER NEVÉBEN SZÉLHÁMOSKODOTT EGY MAGANTISZTIVISELŐ. Bucurestiből jelentik: Érdekes ügyet tárgyalt az elmúlt napokban az ifjovi törvényszék hetedik szekciója. Canton Sámuel bucurestii magántisztviselő állott a bíróság előtt, akit nagystilű szélhámoságon kaptak rajta. Canton ugyanis még ez év márciusában, a finn haloru idején Gafencu külügyminiszternek adta ki magát telefonon fölhitva a bucurestii norvég követséget. A „külügyminiszter ur” bejelentette a norvég követségnek, hogy jelentkezni fog nála egy fiatalember, aki a finnországi harctérre akar utazni s legyen szives a követ ebben a szándékában anyagiilag segíteni. A norvég követ, mielőtt kiutalta volna a segélyt a „harckész” fiatalembernek, egy kissé utánaérdeklődött az ügynek — s így horogra került Canton Sámuel. Egy hónap s bőrtörpe itétek.

Elvi jelentőségű döntést hozott az aradi törvényszék a városi csatornázási illeték ügyében. Aradról jelentik: Az aradi törvényszék negyedik tagozata nemrég hirdetett ítéletet azokban a felfolyomási ügyekben, amelyeket aradi háztulajdonosok nyújtottak be a bírósághoz a város által kivetett csatornázási illeték ellen. Mint ismeretes, a város a csatornázási illetékeket úgy vetette ki, hogy minden szoba után 6 lei, a beépített és beépítetlen telek négyzetmétere után pedig 50 banit állapított meg. A törvényszék negyedik tagozata a felfolyomásoknak teljes egészében helyt adott és a csatornázási illetéket körülbelül 4—500 aradi háztulajdonos folyamodta fel a törvényszékhez és a hétfői napon csupán a már letárgyalt első csoport, mintegy 35 ingatlanulajdonos ügyében hangzott el az ítélet. A törvényszék harmadik tagozatánál szintén a napokban tárgyaltak le 25 felfolyomást és a bíróság tanácsának döntése kedden délben hangzott el. Ítéletében itt a törvényszék arra az álláspontra helyezkedett hogy a háztulajdonosok a szobánkénti 6 leies csatornázási illetéket nem köteles fizetni, ami azonban a telep négyzetmétere utáni kirótt 50 banis illetéket illeti, itt a város törvényesen járt el.

Lovasparádé

a Thalia együttesével bemutató előadás pénteken.

A magyar tagozat felvételi vizsgáját szeptemberben tartják a Gojdu liceumban. Nagyvárad. Saját tud. A Gojdu liceum igazgatóságának közlése szerint a magyar tagozat első osztályába való felvételi vizsgát a jelentkezők kevés számára való tekintettel szeptemberben tartják meg.

Három kislány halála egy esővízpocsolyában. Storoinetből jelentik: Megdöbbentő hármass gyermekszerecsétlenség történt Storoinet város határában. Crimoniuc Eugenia 7 éves, Temerov Mária 5 éves és Temerov Jozefina 3 éves leánykák szülei házában közelében egy felgyülemlett esővízpocsolya mentén játszadoztak. A pocsolya az utóbbi napok esőzései következtében annyira kivájtja a talajt, hogy helyenként az egyméteres mélységet is elérte. A kis Eugenia játszás közben a pocsolyába zuhant. Kialtozásaira két játszótársa segítségére sietett. Mindhármán a pocsolya szennyes vizébe fulladtak s késő este a mezőről hazatérő szülei már csak holttesteikre találtak.

Nyugtázás. A jászseffalvai tüzkárosultak részére a következő újabb adományok érkeztek kiadóhivatalunkhoz: Lengyel Mária és Teréz, Atid (Etéd) 300, özv. Fontné, Beclean (Bethlenfalva) 300, Lázár János, Zlatna (Zalatna) 100, Nagyszabeni Szent Zita Cselédkör kápolnásfalvai (udvarhely megye) tagjai 600, Ferencz Regina és Eszti, Szentegyházassalófalvai 20, Mária Kongregáció, Rovine (Magyarpécska) 500, „Szent József” nevében Nagykároly Careii 1.000 lei.

Shirley gyermek lesz újra?

*

Igen, a természet könyörtelen rendje ez: a gyermekek felnőttek lesznek, a felnőttek lassan öregek. De míg a felnőttek rendszerint nem nagyon siettetik az idő múlását, a gyermeknek minden álma, terve, gondolata ebbe az oktalan kis sóhajba kapcsolódik: „Ha nagy leszek“.

Shirley Temple egyike volt azoknak a boldog — vagy boldogtalan? — kivételeknek, akik nem igyekeztek nagyok lenni. Talán mert éppen gyermek-volta biztosított számára egyenrangúságot a nagyokkal, sőt az egész nagyokkal. Ez adott neki olyan működési területet, amiben kortársai csak a gyermekjátékok határai közt mozoghatnak, ez nyújtott a bodorfejű, gödrösarcu, angyali mosolyú, tehetséges leánykának jólétet, világhírességet, sikert, — sikert, aminek mindenki örül, a gyermek is.

De az évek múltán a csodagyermek fölött is és ahogy nő a gyermek, úgy lesz egyre kisebb a csoda. A „Twentieth Century Fox Studio“ hasznélvezői riadtan tapasztalták, hogy a Garbo-filmeket is messze túlszárnyaló népszerűségű Shirley-filmek kicsi hősnője rohamos növésnek indul, gömbölyded kis gyermeklábai vaskosodnak, zsenge törzse merészen és konokul engedelmeskedik az egészséges szervezet fejlődését irányító titokzatos erőknek és arcáról tünedezik a kisgyermeki báj. Egyidőig még halottak valamennyire a test és arckozmetika tudós beavatkozásai, az előírt étrendek és a szigorúan megszabott életmód, amivel a munka óráin túl is elrabolták a kis Shirley Temple életéből a korához illő örömeit derűjét. De aztán, hogy kilenc-tíz éves lett a kis filmszillag, a rendezők egyre jobban kezdték esőválni a fejüket: „Már nem megy öt-hat éves szerepekben.“

Annakidején megírták a lapok, hogy akkor felmerült a zseniális gondolat: meg kell operálni Shirley Temple-t, vissza kell benne fejleszteni a gyors növést parancsoló mirigyeket, hadd maradjon csodagyermek továbbra is; az aranyfolyám, ami a filmvállalat és a mama felé hömpölyög, megéri ezt a kis élettani hátrányt akkor is, ha az később esetleg súlyosan megbosszulja magát... A mama már-már bele is nyugodott a tervbe, de akkor az amerikai anyák bősziúttá álltak az állást a merénylet ellen, ami erre meghíusult...

Igy aztán mégis teljes testi fejlettségben érte el a kis Shirley Temple a 11-ik életévét, amivel filmszínésznői pályafutásának hatodik esztendejébe ért. Már éppen megegyezően olyan idős lett, mint amennyi szerepkörének megfelelt volna. S ezt már nem bírta ki még az ő népszerűsége se. Lassan foglalkozni kellett a visszavonulás gondolatával.

Shirley Temple 1934-ben lépett fel először és 1937-ben állt teljesitőképessége tetőfokán. Filmjei a legkeresettebbek, a legjövendelműzőbbek voltak az Egyesült Államokban s mondhatni az egész világon. A kis Temple fénykorában körülbelül heti 2000 dollárt keresett a filmvállalatától és legalább ugyanennyit azoktól a cégektől, amelyek az ő személyét reklámnak használták fel. Emellett edesanyja is magas fizetést húzott a vállalatától. El lehet képzelni a fájdalmát, mikor be kellett látnia, hogy a kis Temple csodagyermeki pályafutása befejeződött.

És a tizenegy éves, halványodó filmszillag visszavonult a stúdiótól.

A mama természetesen ma sem hiszi, hogy a gyermek magas életkorában van a hiba. Így nyilatkozott a lapoknak:

— A stúdióban azt állítják, hogy Shirley nem elsőrendű csillag többé. Én azt hiszem azonban, hogy nem az én kislányom vonzó erejében, hanem a számára írt forgatókönyvekben van a hiba, amelyek az utóbbi időben nagyon rosszul sikerültek.

Az amerikai lapok megjegyzik erre a kijelentésre, hogy nehéz olyan forgatókönyvet írni, amely Shirleyt meg tudná fiatalítani.

S gyermeke gyors fejlődése miatt elszomorodott anyja így keres vigasztalást:

— Nem is bánom most már. Sokat kell

Hatalmas méretű árvíz pusztít az Ókirályságban

Kiöntött a Szeret, Olt és a Duna. — Olt megyében több mint húszezer hektár terület került víz alá. Húsz év óta nem emlékeznek hasonló áradásra

Bucurestiből jelentik: Az ókirályságban az utóbbi napok felhősakadásai következtében nagy árvíz pusztít. A Szeret, az Olt és a Duna kiöntött és elárasztotta a délromániai síkságokat.

Különösen a Szeret áradása okozott nagy károkat. Covorului megyében sokezer hektár terjedelmű vetés és zöldségek kert ment tönkre a folyó mindkét partja mentén. Egyes helyeken a medrélől kilépett folyó egy méter magasságban hömpölyög és elsodort mindent, ami útjába állt: tanyákat, raktárakat, gazdasági épületeket, állatokat stb.

A Szeret folyón Bacau felől érkező tutajokat felfordította a hömpölygő áradat és számos tutajos belefulladt. Csak kevesen menekültek meg úszva.

A hatóságok azonnal megtették minden szükséges intézkedést az árvíz-sújtottak felségélyezésére. Három nap óta a katonaság és a katonai előképzősök nagy erőfeszítéssel dolgoznak a falvakban. Az anyagi kárt még nem becsülték fel.

T-magurelei jelentés szerint a megáradt Duna és Olt vize több mint húszezer hektárnyi területet öntött el. Községi legelők, erdőségek, országutak,

szántóföldek, valamint az Olt és a Duna szögében kétezer hektárnyi szőlők állnak víz alatt.

Ujabb jelentés szerint az Olt egész völgyét elöntötte az ár. Az Olt vize meglepésszerűen lépett ki medrélől. A lakosság mindenütt pánkszerűen menekült, úgyhogy helyenként értékeit és állatait sem tudta magával vinni. Az országutakon szünetel a közlekedés. Helyenként a vasuti forgalom sem tudják lebonyolítani, mert az ár elragadta a hidakat és elmosta a töltéseket.

Az Oltmezei Sztalinából érkező jelentések szerint az Olt vize elöntötte a megye nagyrésztét és felbecsülhetetlen károkat okozott. Husz év óta nem volt ezen a vidéken ily hatalmas méretű áradás. Az ár nem kímélte meg Sztalina városát sem, amelynek alsóbb fekvései részeit teljesen elöntötte a víz. A folyó partján lévő cigánytelepet teljesen lerombolta és magával ragadta az ár.

Nagyobb áradásokról érkeznek jelentések a besszarábiai Lapusna megyéből is, ahol a hatalmas esőzések következtében napról-napra újabb területek kerülnek ár alá. Hasonlóképpen nagy árvízkat szenvedtek a munteniai Ramnicu Sarat környékén elterülő vidékek, ahol 70 év óta nem volt ilyen nagyméretű áradás.

SZÍNHÁZ

A nagyváradi színházi iroda közleményei

— **Hazudik a muzikaszó.** Erdélyi Mihálynak egyik legsikerültebb és legnagyobb sikerű operettjét, a Hazudik a muzikaszót eleveníti fel az együttes ma, csütörtökön este 9 órai kezdettel. Erdélyi Mihály neve ma már elismert az operettírás terén. A Hazudik a muzikaszó az az operett, amely annakidején a legtöbb előadást érte meg. A szövege, zenéje a legkitűnőbb, úgy hogy a mai felújító előadás alkalmával is a legnagyobb sikerre tarthat számot. A színház igazgatósága semmi anyagi áldozatot nem kímélve, gyönyörű kiállításban hozta ki az operettet, Kolozsváron ötször kellett egymásután másorra tűzni. A nagyváradi előadás sem marad semmiben sem mögötte a kolozsvárnak, mert Gróf László rendezése minden tekintetben biztosíték arra, hogy a Hazudik a muzikaszó mindenkinél egy három órás gondtalan vidám estét fog szerezni. A főszerepeket a társulat legkiválóbb erői játsszák, míg a zenekart Stephanidesz karnagy vezényli.

— **Lovasparádé.** Szilágyi-Kiszely nagy operettjének bemutatás előadása pénteken este. Lázás izgalommal készül a színház operettegyüttese Szilágyi László és Kiszely Gyula legutóbbi, legnagyobb sikerű operettjének, a Lovasparádénak péntek esti bemutatására, amely egyben a színház utolsó premijere is ebben az időben. A Lovasparádé a századik előadáshoz közeledik Budapesten, napról-napra fokozódó sikerrel. A siker nem maradhat el, hiszen Szilágyi László ma már az első librettista, Kiszely Gyula, aki a rádió zenei igazgatója, érti mesterségét, tehát a két szerző neve biztosíték arra, hogy a Lovasparádé itt nálunk is csak folytassa diadalmas útját. A Lovasparádé szövege szellemes, vidám, könnyekig kacagató. Zenéje füllemászó, úgy hogy az első előadás után már minden száma közismert lesz. Kiállítás kápráztató, rendezése fővárosi, díszletei pompásak, szereposztása kitiűnő. A Lovasparádé péntek, szombat este 9. vasárnap délután 6 és hétfő este 9 órakor van a színház műsorán. A péntek esti bemutatás előadás

a 23. számú premier bérletben lesz megtartva Rendező Gróf László, vezényelt Szabó Ica. Díszleteit Rajnai és Kudelász készítették.

— **Pozsonyi lakodalom.** Két olcsó helyáru előadása szombat délután 5 és hétfő délután 3 óra teljesen a bemutatás előadás szerint.

— **Tul a Nagy Krivánon** először, olcsó helyáru előadásban vasárnap délután 3 órakor kerül színre.

— **Piros bugyellár.** Csepregy Ferenc halálának 60-ik évfordulója alkalmával, ünnepi díszelőadás keretében új betanulásban, új rendezésben vasárnap este 9 órakor van műsoron az együttes legkiválóbbjaival.

A VENDEGJÁTÉK MŰSORA:

Csütörtök este 9 órakor: **Hazudik a muzikaszó.** Erdélyi operettjének felújítása. Péntek este 9 órakor: **Lovasparádé.** Premier bérlet 23. szám.

Szombat délután 5 órakor: **Pozsonyi lakodalom.** (Először. Olcsó helyáruakkal.)

Szombat este 9 órakor: **Lovasparádé.**

Vasárnap délután 3 órakor: **Tul a Nagy Krivánon.** (Olcsó helyáruakkal.)

Vasárnap délután 6 órakor: **Lovasparádé.** (Rendes helyáruakkal.)

Vasárnap este 9 órakor: **Piros bugyellár.** Csepregy Ferenc halálának 60-ik évfordulója alkalmával, ünnepi díszelőadásban. Csepregy legnagyobb népszerű műve. Gróf László rendezésében, újszerű beállításban, új betanulásban. Vezényelt Stephanidesz József.

Hétfő délután 3 órakor: **Pozsonyi lakodalom.** (Olcsó helyáruakkal.)

Hétfő délután 6 órakor: **Hazudik a muzikaszó.**

Hétfő este 9 órakor: **Lovasparádé.** (Az operett együttes bucsu-előadása.)

— **Jegyek a fenti előadásra már válthatók a színház pénztáránál.**

még tennem a Shirley nevelése érdekében, bár erre eddig is nagy figyelemmel voltam. De mégis történtek mulasztások. Különösen érezzük annak hátrányát, hogy amióta színpályára lépett, egyáltalában nem volt gyermek-társasága. Most igyekezni fogok gyermekközösségbe bevonni őt.

A kis Shirley Temple tehát iskolapadba kerül és gyermek lesz újra. Vajon hogy találja meg ott a helyét a túlfejlett, világhírű leányka? És az őt megillető természetes környezet-

be való visszavonulás lehetővé fogja-e tenni számára, hogy, mint a mama még mindig máhacsul reméli, évenként legalább egy számban írt film főszerepét alakíthassa? És egyáltalában hihető-e, hogy Shirley, aki mint gyermek valóban fejlejtethetetlen alakításokat nyújtott, mint felnőtt nagyleány meg tud maradni ugyanezen a művészi színvonalon?

Mert a csoda-gyermekek csak a legtrikább esetben ismétlik meg a csodát felnőtt korukban. (J. B.)

SPORT

Tizenkét csapat marad az A) ligában

A labdarugószövetség döntése értelmében kiesik az Unirea Tricolor, Gloria CFR, Juventus és a Viktoria. Ezentul csak ötvenezernél nagyobb lélekszámú városokban lesz A) osztályos csapat.

Bucurestiből jelentik: A labdarugó szövetség véglegesen döntött a jövő évi bajnokságról. Az A. osztályban — most már végleges — marad a tizenkettes létszám. A B. osztály kérdésében a bajnokság befejezése után később döntenek.

Ezzel szigorúan végrehajtották a szabályzatot és végetvetettek azoknak a szóbeszédnek, melyek különösen az Unirea Tricolor megmentésével kapcsolatban keringtek. Két bucuresti és két vidéki csapat esik ki tehát.

A szövetség másik nagyfontosságú határozata — a kisvárosok sportját sújtja, mert kimondja, hogy ezentul csak azokban a városokban játszhatnak A. osztályos csapat, amelyek lélekszáma meghaladja az 50 ezret.

A jelenlegi helyzetben az a kivétel, hogy azok a csapatok, amelyek jelenleg 50 ezres lélekszámnál kisebb városban játszanak (UDR, Carpati), továbbra is bennmaradnak, de amennyiben kiesnek, nem kerülhetnek vissza az A. osztályba.

A hátralevő B. osztályos mérkőzéseket és a minősítő mérkőzéseket a legszigorúbb ellenőrzés alatt tartja a szövetség, hogy minden sportszerűtlen visszaélést megakadályozzanak.

Apcáhidetések

Állást keres

Kiszolgáló kisasszony, több éves gyakorlattal, bármilyen üzletben állást keres. Cim a kiadóban.

Lakás

Kiadó

1 szobás konyhas tisztalakás június 15-re. Nagyvárad, Str. Madridului 4. szám.

Kiadó

4 szobás modern lakás kerttel július 1-re — Ugyanott hálószooba butor eladó. Nagyvárad, Str. Luminei 8. Tabéry-telep.

Magánház

két szobás alkoves, július elsejére kiadó jutányos áron. Oradea-Nagyvárad, Nilgesztelep, Str. Călimăneștilor No. 16.

Nyaralóknak

szépfekvésű kertészházban különbejáratú butorozott szoba Nagyenyeden kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Központban

három szobás, complete lakás november 1-re kiadó. — Érdeklődni: Nagyváradon, Strada Moldova 2. szám.

Irodának,

vagy kétszobás lakásnak megfelelő emeleti helyiség és két helyiséggel bíró műhely azonnal kiadó. Nagyvárad, Str. Alexandri 13. Legényegylet gondnokánál.

Egy utcai szoba, konyha kiadó. Nagyvárad, Str. Nicolae Zsi-ga 50. szám.

Szép egyszobás lakás július 1-re kiadó. Nagyvárad, Tache Jonescu-utca 24. szám.

Állást nyee

Allandó

megtelepedésre háromszéki Filialis keres: nyugdíjas, miszéz papot. Feltételekről csakis helyszínen tárgyal. Cim a kiadóban.

Szűgyártó és bőröndös segédek, valamint varrni tudó csizmadiákat keresek. Kötész. Nagyvárad, Alexandri-utca 53. szám.

Hűlőpéle

Nyaralái

menne tisztviselőns helyes, erdős vidékre, ahol szabafürdőre alkalmas víz van, lehetőleg Bihar megyébe. Ajánlatokat „Julius”-ban jelgére a kiadóba kér.

Felvételi

és javító vizsgákra sikerrel előkészítő főgimnáziumi tanár. — Tanít román, német, francia nyelvet, fordításokat vállal. Nagyvárad, Str. I. G. Duca 17.

Falburkoló csempék olcsón kaphatók minden színben. Nagyvárad, Str. Vlahuta 44. Frenczel.

Rádió

2 + 1 lámpás eladó Nagyvárad, Str. Radulescu Na. 8.

KÖZGAZDASÁG

Az európai háború megbénítja a tengerentúli országok mezőgazdasági kivitelét

Miként a világháború alatt, úgy az angol birodalom gazdaságának a jelenlegi háborúban is elsősorban a dominiomokra, Argentínára, valamint az Amerikai Egyesült Államokra kell támaszkodnia. Most azonban a helyzet már sokkal eltér a világháború alatti körülményektől. Azáltal, hogy Anglia a világháborúban fenti államokra és területekre támaszkodott, azoknak ipari és mezőgazdasági termelését és tartalékait ki is mérítette. Akkor ennek következményeként egy hatalmas ipari beruházási folyamat kezdődött, amelynek megisméltése a jelen háborúban azonban már nagyon is kétséges. A világháborúban Anglia élelmiszer és gyapjú fogyasztását teljes egészében fenti oecántúli országokból fedezte. Ezen államok mezőgazdasági fellendülése a világháború előtt húsz évvel kezdődött el s minden egyes háborús év csak előnyül szolgált. A háború után további virágzó évek következtek, nem utolsó helyen a technikai haladás rohamléptekén nyomán is.

1929-ben azonban már bizonyos elhelyezési nehézségek lépnek fel ezekben az oecántúli államokban. Az angol piac már nem képes növelni az átvételi lehetőségeket. Ehhez járult még a föld minden államában beálló ipari-gazdasági krízis, mely aztán főokozója lett az eladások csökkenésének. Az oltawai egyezmény sem tudta már a nehézségeket legyőzni, mivel az első sorban angol gazdasági érdekek szolgálatában állott. Így következett be aztán az, hogy mindezek az államok, — egykor Anglia főszállítói, — szükségesnek érezték más piacok felé orientálódni, hogy mezőgazdasági termékeiket elhelyezhessék. A mezőgazdasági államok legutóbbi évi készletei, valamint az államok részéről a mezőgazdasági társadalomnak nyújtott segítség világosan igazolta azt a tételt, hogy nem csupán múlt bajokról van szó. Hogy e tétel igaz, bizonyították egyébként a különböző kísérletezések, amelyekkel a gabona, gyapot, cukor, hús, vaj, valamint a gyümölcs piacokat kívánták volna megrendszabályozni.

A mostani háború miatt, természetesen lehetetlen, hogy az oecántúli országok mezőgazdasági termelésüket szélesebb területen továbbra is értékesítsék. Ugyanakkor ezen országok mezőgazdasági terményfeleslege oly mértékben növekszik, amely mértékben Németország és a semleges európai államok felvevőképessége csökken. E termeléstöbblet terhe ép úgy fog évről-évre növekedni, mint ahogy már majdnem tíz éve ránehezedik a vonatkozó gazdaságokra. Ez a jelenség elsősorban a dominiomoknál és Argentínánál jelentkezik, mivel ezen államok először tisztán mezőgazdasági területek, másodsorban meg kevésbé iparosították őket. Még az Egyesült Államokban is, a kivitelre alapított mezőgazdaság egy anynyira fontos gazdasági ágat alkot, hogy nyo-

mást gyakorolhat általában magára az állam politikájára is.

Ha a mezőgazdasági államok nemzeti gazdaságai most is az ipari termelés megerősödését fogják kimutatni, ez a tény később kihatással lesz elsősorban az angol és amerikai export-iparra. Ily gyökeres átalakulás azonban nem mehet egy-két év alatt végbe. Ezért, amíg a régi gazdasági alakulatok vannak érvényben, a mezőgazdasági államokban a termés-főlölség növekedésével egyidejűleg egyre erősebb érvényre fog jutni az az elv, mely az Angliával való további együttműködést elveti. Ebben a tekintetben érdekes volt a Panama-értekezlet első határozatainak egyike, mely azt kívánta, hogy ne tekintsek dugárúknak az élelmiszer és ruházati cikkek gyártásához szükséges nyersanyagokat.

Ujabb ötvenezer hektár területet nyilvánított petróleumlelő bányavidéknek a nemzetgazdasági minisztérium

Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium, amint nemrégiben már közöltük, 181.000 hektár petróleumlelőhelyet nyilvánított bányavidéknek, amelyen a kutatás rövidesen meg is kezdődik. Ujabbban ezekhez a területekhez az argesmegeyi Mrisar, Costesti, Paduroiu és Pitesti községek határában 50.000 hektár újabb petróleumlelő területet nyilvánítottak bányavidéknek. Ezekre a területekre a kutatási koncessziókat árlejtés útján, vagy közvetlen tárgyalások alapján fogja kiadni a vezető petróleumipari vállalatoknak a nemzetgazdasági minisztérium.

Június 25-ike után átveszik a hatóságok a 100 kilogrammnál nagyobb napraforgómagkészleteket

Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium intézkedéseket tett a lakosságnak a május 4-iki határozathoz megállapított árú napraforgóolajjal való ellátására. Június 25-ike után a hatóságok átveszik a száz kilogrammnál nagyobb mennyiségű, a termelőknél vagy a közvetítőknél található napraforgómagot vagononként hetvenöt-ezer leis áron. Nem foglalják le azokat a napraforgómag mennyiségeket, amelyeket a termelők vagy a közvetítők június 25-ikéig valamelyik feldolgozógyár címére feladtak. Ezek a gyárak eddig az időpontig kötelesek megvásárolni minden nekik felajánlott napraforgómag-mennyiséget vagononként nyolevanötezer leiert az eladó lakóhelyén.

Három leiel szállították a növényi olajok literenkénti árát. Bucurestiből jelentik: Mircea Cancicov nemzetgazdasági miniszter rendelkezést írt alá, amelynek értelmében új árakat állapítanak meg a növényi olajok számára. Bucurestiben a növényi olajok új árai a következők: 49 lei a termelőnél, 50 lei a nagykereskedőnél és 52 lei kicsinyben. A növényi olajok vidéki árait ez a rendelet 3 lejjel szállítja le literenként.

Be kell nyújtani a petróleumvállalatoknak a kitermelésre vonatkozó okmányokat. Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium rendeletben állapította meg a petróleumtermelő vállalatoknak azt a kötelezettségét, hogy a minisztériumhoz kötelesek benyújtani a kitermeléssel kapcsolatos okmányokat és terveket.

Regényszerű életrajzok:

Pálffy Erzsébet grófnő:

Foligno rózsája

című könyvében Foligno Szent Angéla életét írja meg szokott kedves, élvezetes stílusában.

Tanulságos, hasznos olvasmány.

Ára: 131 lei és postó.

Megrendelhető: Magyar Lapok kiadóhivatalánál, Oradea, Str. Regele Carol 5.

LEGUJABB

Az észak-franciaországi nagy csata végéhez közeledik

A franciák vitézül harcoltak, de nem tudták megállítani a németeket. — Párizs elfoglalása már csak órák kérdése

Rómából jelentik: A Stefani különtudósítójá jelenté a nyugati hadszíntérről:

— Az északfranciaországi csata a végéhez közeledik. A németek taktikai győzelme a tenger és az Argonnok között elvitathatatlan. Weygand vereséget szenvedett. A franciák vitézül harcoltak, de nem tudták megállítani a németeket. A csatamezőket a megsemmisített francia ágyuk és harcikocsik szái borítják. Weygand most igyekszik betönni úgy, ahogy lehet az egyre szélesedő réseket, a Marnénál nagy erőket akar összevonni, hogy legalább a Maginot-vonalat védje meg a bekerítéstől. Párizs stratégiailag már fedezetlen, s csak a külvárosokban és utcai harcokkal lehet már védeni. Ha ez bekövetkezik, a történelmi felelősség Churchillt terheli, aki ezt az áldozatot kérte és Reynaud-t, aki ezt elfogadta. A németek nyugaton Le Havre felé közelednek, középen pedig feltartóztatlanul törnek előre Párizs felé. A gyors alakulatok már csak néhány kilométerre állnak a fővárostól. A németek balszárnya átkelt a Marne-on. Német kézen van már Dieppe, Rouen, Beauvais, Gisors, Chantilly, Compiègne, Soissons, Reims, Mourmelon.

A „Messagero” szerint Párizs elfoglalása esetleg már csak órák kérdése. Berlinben úgy tudják — írja a Popolo di Roma, — hogy az első német csapatok már megérkeztek St. Denisbe, mely 12 kilométernyire van Párizstól.

Minisztertanács volt Párizsban.

Toursból jelentik: (Havas.) A francia kormány tagjai szerdán este az Elysée palotában minisztertanácsot tartottak.

Franciaországban minden épkezláb ember katona.

Madridból jelentik: (Rádióexpress.) A francia határról érkezett jelentések szerint Franciaországban behívták az összes tartalékos évfolyamokat, még a világháború tűzharcosait is. Párizs mellett lázas tevékenységgel erődítési munkát emelnek és erre a célra minden rendelkezésre

álló munkaerőt rendőri segítséggel is igénybe vesznek. Párizs lakossága rendkívül levert, mert attól fél, hogy a főváros hadszíntérré alakul át.

Légi riadó volt Marseilleben.

Londonból jelentik: A Reuter angol és a Havas francia hírszolgálati iroda egybehangzó je-

Angliában Párizs védelmét nagyon fontosnak tartják

Londonból jelentik: Az angol lapok minden figyelmét a Párizsért folyó csata köti le. Azt írják a lapok, hogy az ellenség nyomása ellenére a Weygand vonal még áll. Ha el is esik — úgy mond — Párizs, a harc ugyanazzal a hevességgel tovább folyik.

A „Times” megállapítja, hogy Párizs védelme egyet jelent Anglia védelmével. Az angolok sietve kelnek át a csatornán, hogy segítséget vi-

Berlinből jelentik csütörtökön délután:

A német csapatok többhelyen átlépték a Marne vonalát

Junius 5-ike óta több mint 100 ezer foglyot ejtettek

Berlinből jelentik: A német vedorő főparancsnoksága csütörtökön délután a következő hivatalos hadijelentést adta ki:

A tengerpart mentén Saint Valéry-nál körülrzárt angol és francia haderőknek az a kísérlete, hogy a tengeren át meneküljenek, megbiúsult. A körülrzárt, 26 ezer főnyi haderő arra kényszerült, hogy megadja magát. A bekerített hadifoglyok között öt francia és egy angol tábornok is fogságba esett. A zsákmány nagyságát ezen a ponton egyelőre még hozzávetőlegesen sem lehet megállapítani. Tüzérségünk itt egy ellenséges szállítóhajót visszavonulásra kényszerített s egy másik hajót bombájával fölgújtott.

A harc vonal többi szakaszán a hadművele-

lente szerint Marseilleben szerdán délután 18 óra 23 perctől kezdve 17 percig tartó légi riadó volt.

Légi riadó volt Alexandriában.

Párizsból jelentik: Alexandriában szerdán este fél 8 órakor légi riadó volt. A riadó tíz percig tartott.

Angol jelentés egy hadosztály bekerítéséről és elvesztéséről.

Londonból jelentik: Az angol hadügyminisztérium közli:

— Egyik hadosztályunkat, mely balszárnyával északon a normandiai tengerpartra támaszkodva harcolt, az ellenség elvágta összekötő vonalaitól. A német erők lejjebb, délfelé, behatoltak az angol vonalakba. A bekerített hadosztálynak a tenger felé megkísérelt kitörése nem sikerült. Sokan máris fogságba estek.

Svájc az angol kormánytól is tiltakozott városai bombázása miatt.

Bernből jelentik: A svájci miniszterelnökség közli: A londoni svájci követet megbízták, hogy a Genf és más svájci városra ledobott bombák miatt tiltakozzék az angol kormánytól és terjesse be a kártérítési igényt.

gyenek a franciáknak. A francia hadsereg és angol hadosztályok lassan engedtek az ellenséges nyomásnak, de minden elfoglalt területért nagy árat követeltek. Ha az ellenséget vissza lehetne szorítani Párizs kapui elöl, ez számára a háború elvesztését jelentené. Ha azonban az ellenség e kapukon át lép Párizsba, a szövetségesek folytatni fogják a harcot mindaddig, amíg kiűzik onann.

tek a legelőnyösebb módon folytatódnak. Csapatunk több helyen átlépték a Marne vonalát.

Champagneban egyik hadosztályunk szintén elérte a Marne vonalát és elfoglalta Chalon Sur Marnet.

Az Argonnesekben és a Maas között csapatunk szintén jelentékeny tért nyertek.

Hozzávetőleges jelentések szerint a június 5-ike óta ejtett foglyok száma több mint 100 ezer. A hadizsákmány szintén jelentékeny. Csak a nyugati szakaszon két hadseregnél 200 harcikocsit zsákmányoltunk vagy pusztítottunk el.

A légihaderő június 12-én főként Chalon sur Marnénál és a tengerparton tevékenykedett. Egy szállító és egy vontatóhajót elsüllyesztettünk. Ezenkívül egy 10 ezer tonnás szállítóhajót és több kisebb hajót bombatalálattal súlyosan megrongáltunk. Le Havre közelében 20 ellenséges léggömböt löttünk le.

Norvégiában Trondheim ellen 15 ellenséges repülő eredménytelen támadást intézett. A támadó gépek közül négyet lelőttünk.

Az ellenség az elmúlt éjszaka Észak-Németországban a légitámadások során katonai pontokat nem találtak el. Június 12-én az ellenség 19 repülőgépet veszített. A mi veszteségünk 4 repülőgép.

Legszebb imakönyvek:

Egi Lant. Imádságos és énekes könyv	100 lel
P. Boros: En Uram, én Istenem.	
Férfiak részére. Félvásznonkötésben	40 "
Férfiak részére. Egészvásznonkötésben	50 "
P. Boros: Mária légy Anyám!	
Nők részére	60 "
Kis imakönyv. Pázmány Péter után.	
Egészvásznonkötésben	65 "
Scheffler: Jézus Neked Élek. Gyermekek imakönyv	40 "
Megrendelhetők kiadóhivatalunk útján.	

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea-Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.

CENZURAT

Roosevelt átengedi a szövetségeseknek az amerikai hadsereg kiselejtezt fegyvereit

Hat amerikai szállító hajót vásárolnak az angolok

Washingtonból jelentik: (Reuter.) Roosevelt elnök a sajtóértekezleten kijelentette, hogy az amerikai fegyveres erőknél megkezdik a leltárkészítést azokról a hadianyagokról, valamint eszközökről, amelyeket vissza lehet adni a gyáraknak, hogy azok a szövetségeseknek továbbíthassák. Kijelentette, hogy 70 darab 1915. és 17. között épült könnyű torpedóbombolót haladéktalanul visszaadnak a gyáraknak, hogy azonnal elküldhessék a szövetségeseknek.

Washingtonból jelentik: A szövetségi hajózási hivatal jelenti, hogy hat amerikai szállítóhajót az angol vállalatoknak adnak el.

Tiltakoztak a háborus propaganda ellen az északamerikai szenátusban.

Washingtonból jelentik: A szenátusban folyó külpolitikai vita során Nye, Clark, Holt és

Wheeler szenátorok erősen tiltakoztak ama propaganda ellen, hogy Amerikát bevonják a háborúba. Tiltakozik a közvélemény félrevezetése ellen. Holt szenátor Bullitt, párizsi amerikai nagykövet felelősségrevonását követelte. — Wheeler hangoztatta, hogy Amerika háborúba lépése a demokráciát nem megmentené, hanem elpusztítaná.

Az Osservatore Romano önként beszüntette megjelenését

Rómából jelentik: A „Popolo di Roma” jelentése szerint az „Osservatore Romano” elhatározta, hogy beszünteti megjelenését. Még nem lehet tudni, hogy a beszüntetés végleges-e, vagy csak a háború tartamára szól.